

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopyyntö 10.5.2017 / STM/1919/2017

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain muuttamiseksi

Hallitus on esittänyt eduskunnalle työttömyysturvalain muuttamista. Esityksessä ehdotetaan, että työttömyysetuus maksettaisiin 65 työttömyysetuuden maksupäivältä 4,65 prosentilla alennettuna, jos henkilö ei 65 edeltävän työttömyysetuuden maksupäivän aikana ole osoittanut aktiivisuutta olemalla työssä yhteen työssäoloehto kerryttävään kalenteriviikkoon vaadittavaa työaikaa neljän peräkkäisen kalenteriviikon aikana tai ansainnut yritystoiminnasta vastaavaa tuloa taikka ollut viittä päivää työllistymistä edistävässä palvelussa mainitun 65 päivän aikana.

TTL 6. luku 3 a §: Työttömyyspäivärahan maksu alennettuna

HE:ssä esitetyt arviot vaikutuksista työttömiin työnhakijoihin sekä viranomaisiin ovat osin puutteelliset. Ensinnäkään esityksessä ei arvioida työttömien työnhakijoiden muuttuvaa halukkuutta hakeutua työllistymistä edistyviin palveluihin, mikäli työllistyminen ei onnistu. Toisekseen HE:ssä ei esitetä minkäänlaista arvioita vaikuttavuudesta ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimintaan.

Esityksen tavoitteet huomioiden on ilmiselvää, että ELY-keskusten hankinta-työ lisääntyisi. Suurin osa työhallinnon viranomaistyön lisäyksestä koskisi kuitenkin TE-toimistoa, koska erityisesti työttömyysturva- ja palveluneuvonnan kysyntä kasvaisi kuten myös työllistymistä edistävien palveluiden tarjonta ja hallinnointi. Työttömät työnhakijat tulevat HE:n myötä vaatimaan entistä enemmän TE-toimistolta välttääkseen työttömyysetuutensa alenemisen.

Työllistymistä edistävien palveluiden (jatkossa palvelu) kysyntä kasvanee HE:n myötä. Välttääkseen omavastuupäivien lisääntymisen, tarvitsee työttömänä pysyvä henkilöasiakas 5 pv palvelua joka 3 kk työttömyysjaksolla. On kuitenkin huomattava, että palveluohjausta tehdään palvelutarpeen perusteella, eikä omavastuupäivien lisääntymistä voida katsoa syyksi ohjata tai valita hakija palveluun. Siitä huolimatta on odotettavissa, että työttömät tulevat hakeutumaan palveluihin aktiivisemmin. Työvoimakoulutus ja valmennuspaikkojen lisääminen vaatisi kuitenkin mittavan panostuksen työllisyysmäärärahoihin ja niiden käyttöön liittyviin toimintamenoihin.

Hallituksen esityksessä olisi syytä täsmentää, tarkoitettaisiinko työllistymistä edistävillä palveluilla TTL 1 luvun 5 §:n 15 kohdassa määriteltyjen palveluiden lisäksi ns. "verrattavat" työllistymistä edistävät palvelut. Näiden suhteen olisi hyvä tarkentaa täyttääkö myös esim. sivutoiminen opiskelu, työnantajan tarjoama koulutus jne. aktiivisuuden. Olisi ongelmallista, jos työllistymistä edistäviksi palveluiksi luettaisiin vain

13.6.2017

em. pykälässä listatut palvelut, eikä esimerkiksi erilaiset (mm. ns. tulosperusteiset) työllistymisen pilottipalvelut, joita on käynnissä useilla eri alueilla. Vaikka nämä pilottipalvelut sisältäisivät valmennuksellisia elementtejä ja olisivat kestoaltaan useita kuukausia, eivät työnhakijat hyötyisi niihin osallistumisesta, jos tavoitteena olisi välttää työttömyysetuuden omavastuupäivien lisääntyminen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, mitä pidetään riittävänä työssäolona tai työllistymistä edistävään palveluun osallistumisena. Momentin 1 kohdan mukaan riittävänä työssäolona pidettäisiin työntekoa, jota on neljän peräkkäisen kalenteriviikon aikana yhteensä niin paljon, että se yhden kalenteriviikon aikana tehtynä täyttäisi yhden työssäoloehtoon luettavan kalenteriviikon. Momentin 3 kohdan mukaan työllistymistä edistävien palveluiden osalta riittävä aika olisi viisi päivää palvelussa oloa, mutta tämä laskettaisiin ilmoitetun palvelun keston perusteella, ei todellisten osallistumispäivien perusteella. Hallituksen esityksessä voisi perustella tarkemmin, miksi työllistymistä edistävässä palvelussa oloa ja työssäoloa tarkastellaan tässä lähtökohtaisesti niin eri tavoin. Jos henkilö työllistyy esim. 0-tuntisopimuksella hän ei itse pysty vaikuttamaan työtuntien määrään, mutta työsuhteen kesto ei ole riittävästi aktiivisuutta osoittavaa ilman riittävää määrää työtunteja mutta palvelun kesto on, ilman osallistumisen määrän tarkastelua.

Lopuksi on todettava, että pykälän määrittelyiden ymmärtäminen lienee erittäin vaikeaa ns. maallikkoasiakkaalle. Tavoite normien purkamisesta ei etene näin vaikeiden pykälien lisäämisellä työttömyysturvalakiin.

Yksikön päällikkö

Anna Viitanen

Johtava asiantuntija

Olli Päärnilä

JAKELU

Sosiaali- ja terveysministeriö